

УДК 101

Г. Попруха

Університет Марії Складовської-Кюрі, м. Люблін (Польща)

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ФІЛОСОФІЇ ТЕХНІКИ

Н. Popruha

KEY TASKS PHILOSOPHY OF TECHNOLOGY

Техніка не є ціль сама по собі. Вона має цінність лише як засіб. Сама по собі вона не хороша і не погана. Все залежить від того, що з нею зробить людина і чому і кому вона служить, в які умови людина її ставить. На суперечливий характер розвитку техніки вказував цілий ряд філософів, причому роль та значення науково-технічного прогресу оцінювались дуже по різному, деколи в кардинально протилежному напрямку. Це зумовило необхідність осмислення феномену техніки, її в глобального значення в житті сучасної людини.

Філософія техніки орієнтована на задачі:

Перша задача – осмислення техніки, з'ясування природи і сутності, шляхи і причини кризи цивілізації. Стає зрозумілим, що кризи нашої цивілізації – екологічна, есхатологічна (есхатологія – релігійне вчення про кінець світу і людства), антропологічна (деградація людини і духовності), криза культури і інші – взаємопов'язані, причому техніка і більш широко – технічне відношення до всього є одним з чинників цього глобального неблагополуччя. Саме тому нашу цивілізацію все частіше називають «техногенною», мають на увазі вплив техніки на всі її аспекти і на людину, а також техногенні витoki її розвитку. Друга задача – має швидше методологічну природу: це пошук у філософії техніки шляхів розв'язання кризи техніки і перш за все – в інтелектуальній сфері нових ідей, знань, проєктів.

Філософія техніки ставить перед собою розв'язання наступних проблем:

- вивчення наслідків застосування комп'ютерів і, зокрема, можливість створення штучного інтелекту
- аналіз зростаючої складності сучасної техніки та пов'язаної із цим необхідності її оцінки
- вивчення взаємозв'язків між технікою та суспільством, наукового та природного, шляхи і перспективи подальшого розвитку техніки
- усвідомлення можливості глобальної кризи і необхідності розумної гармонізації взаємодії у системі техніка-людина-біосфера.

Проблема оцінки техніки є надзвичайно гострою і актуальною. Йдеться про те, що ще перед реалізацією певного технічного проєкту з необхідністю потрібно усвідомлювати всі наслідки запланованої інновації:

- до чого призведе запровадження нової техніки?
- як воно відіб'ється на економічній ситуації та політичній обстановці
- який вплив на довкілля та здоров'я людини, відтворення населення, безпека країни?
- яким шляхом піде в майбутнє розвиток технічної цивілізації, чи має вона це майбутнє, чи розпадеться, не витримавши власної ваги та знищеної біосфери планети?
- як пов'язані між собою технічний та суспільний процес?

Однозначної відповіді на всі ці запитання не існує. Маємо лише обирати між різними точками зору у філософії техніки.

Література

Ленк Х. Размышления о современной технике. – М., 1996.